

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/589/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1214205716
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kuchtová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1214205716.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dariny Kuchtovej a členov senátu JUDr. Martina Murgaša a JUDr. Branislava Krála v právnej veci žalobcu: L. U., X. Y. X, X., zastúpený: BAJO LEGAL, s.r.o., so sídlom Astrová 2/A, Bratislava proti žalovanej: Slovenská republika - Generálna prokuratúra SR, so sídlom Štúrova 2, Bratislava, adresa na doručovanie Krajská prokuratúra Bratislava, Vajnorská 47, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom, na odvolanie žalobcu a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II v Bratislave zo dňa 14. októbra 2015, č. k. 52C/56/2014- 168, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave napadnutý rozsudok Okresného súdu Bratislava II v Bratislave zo dňa 14. októbra 2015, č. k. 52C/56/2014- 168 v časti náhrady škody a jej príslušenstva m e n í tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 1.536,74 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25% ročne zo sumy 1.536,74 eur od 25.11.2013 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Vo výroku, ktorým bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 4.000,- eur a vo výroku, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá sa napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa p o t v r d z u j e . Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) súd prvého stupňa uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 5.582,68 eur spolu s 5,5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 1.582,68 eur od 26.09.2013 do zaplatenia a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal ich náhradu.

Súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním zistil, že uznesením vyšetrovateľa OR PZ Bánovce nad Bebravou zo dňa 16.09.2010, ČVS: C.-XXX/OSV-X.-XXXX bolo začaté trestné stíhanie pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Uznesením vyšetrovateľa OR PZ Bánovce nad Bebravou Č.:C. - XX /.-X.-XXXX bol žalobca obvinený z prečinu ublíženia na zdraví a z prečinu výtržníctva formou spolupáchateľstva na tom skutkovom základe, že dňa XX.XX.XXXX v čase okolo 00:10 hod. v obci P. V., na miestnej komunikácii, v blízkosti miestneho cintorína, po predchádzajúcej slovnej potýčke mal I. Č. (spoluobvinený) fyzicky napadnúť N. T. tak, že ho mal udrieť rukou do oblasti tváre, na čo poškodený spadol na cestu, kedy k nemu mal pristúpiť žalobca a obaja, žalobca a spoluobvinený, poškodeného mali viackrát udierať pästami a kopať nohami do celého tela, čím mu mali spôsobiť zlomeninu XII. rebra vpravo, pomliaždenie kolena s odreninou pod jabíčkcom a pomliaždenie ľavej očnénice s okoločnicovou podliatinou, v dôsledku ktorých mal byť poškodený obmedzený na bežnom spôsobe života podobu 10 a 14 dní. Žalobca voči uzneseniu o vznesení obvinenia podal sťažnosť. Uznesením okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou zo dňa 21.03.2011, sp. zn. L. XXX/XX-XX bola sťažnosť žalobcu odmietnutá. Žalobca podal návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní, ktorým sa domáhal zrušenia

rozhodnutia okresnej prokuratúry zo dňa 21.03.2011. Žalovaná listom zo dňa 22.07.2011 oznámila žalobcovi, že jeho návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní ako nedôvodný odkladá. Dňa 08.09.2011 podal prokurátor na Okresný súd Bánovce nad Bebravou na žalobcu a spoluobvineného obžalobu. Okresný súd Bánovce nad Bebravou vydal dňa 28.09.2011 trestný rozkaz, proti ktorému podal žalobca aj spoluobvinený odpor. Po podaní obžaloby žalobca a spoluobvinený splnomocnili na zastupovanie obhajcu Y. X. Y., L.. Prvostupňový súd rozsudkom zo dňa 28.11.2012, sp. zn. 1T/64/2011 uznal žalobcu a spoluobvineného vinnými zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví formou spolupáchateľstva a z prečinu výtržníctva formou spolupáchateľstva. Krajský súd v Trenčíne, ako odvolací súd, rozsudkom zo dňa 06.05.2013, sp. zn. 23To/35/2013 zrušil napadnutý rozsudok prvostupňového súdu v celom rozsahu a podľa § 285 písm. b) Trestného zákona oslobodil žalobcu a spoluobžalovaného spod obžaloby, pretože skutok, pre ktorý voči žalobcovi bolo vedené trestné stíhanie, nie je trestným činom. Rozsudkom odvolacieho súdu bolo zároveň odvolanie prokurátora zamietnuté ako nedôvodné. V odôvodnení svojho rozhodnutia Krajský súd v Trenčíne uviedol, že vo vzťahu k procesnému postupu orgánov činných v trestnom konaní a súdu prvého stupňa v odvolaniach nebola vytýkaná žiadna chyba, pričom ani odvolací súd sám nezistil také chyby, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Krajský súd v Trenčíne však vyhodnotil závažnosť konania obžalovaných (vrátane žalobcu) odlišne od názoru súdu prvého stupňa, keď podľa § 10 ods. 2 Trestného zákona nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu, jeho následky, okolnosť, za ktorej bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a, je jeho závažnosť nepatrná. Miera zavinenia a pohnútky páchatel'ov (žalobcu) svedčia v ich prospech do tej miery, že v ich konaní by mohlo ísť o priestupok. Predmetný skutok sa stal 05.06.2010, teda v čase rozhodovania Krajského súdu už uplynula dvojročná doba na prejednanie priestupku. Zo žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci zo dňa 19.09.2013, doručenej žalovanej dňa 25.09.2013 súd prvého stupňa zistil, že žalobca prerokoval so žalovanou svoj nárok na náhradu škody, pričom tohto nároku sa domáhal titulom nesprávneho úradného postupu. Z listu žalovanej č. XV/5 Spr 139/13-6, zo dňa 08.11.2013 súd zistil, že žiadosť žalobcu bola ako nedôvodná odmietnutá, nakoľko žalovaná nezistila nesprávny úradný postup ani nezákonné rozhodnutie. Žalovaná uviedla, že prokurátor v danej veci ani nemohol postupovať inak. K zastaveniu trestného stíhania môže prísť len v prípade, že je spoľahlivo a mimo akúkoľvek pochybnosť zistené, že skutok, pre ktorý sa konanie vedie, nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. V prípadoch, v ktorých aj po vykonaní dokazovania trvajú pochybnosti o tejto otázke alebo do úvahy prichádza viacero verzií skutkových zistení a treba rozhodnúť o tom, ktorá z nich je pravdivá na podklade posúdenia a hodnotenia dôkazov, je nevyhnutné aby prokurátor podal obžalobu, a aby také rozhodnutie urobil až súd. K požiadavke o priznanie nemajetkovej ujmy súd prvého stupňa vypočul navrhnutých svedkov - T.. P. U. (matku žalobcu), T.. Y. Q. (kamarátku žalobcu) a T.. C. L. (kamaráta žalobcu).

Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku ďalej poukázal na skutočnosť, že vo veci prvýkrát rozhodol rozsudkom zo dňa 27.06.2014, č. k. 52C/56/2014 - 93 tak, že žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Krajský súd v Bratislave, na odvolanie žalobcu, uznesením zo dňa 18.12.2014, č. k. 6Co/689/2014 - 104 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd v Bratislave vo svojom zrušujúcom uznesení uviedol, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, s tým, že rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Poukázal na to, že súd prvého stupňa v novom rozhodnutí bude musieť rozhodnúť o jednotlivých nárokoch žalobcu na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, keďže existencia nezákonného rozhodnutia (uznesenia o vznesení obvinenia) je daná. V ďalšom uviedol, že náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, pričom súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia vo výške ustanovenej osobitným predpisom (§18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. účinného do 31.12.2012). Týmto osobitným predpisom je vyhláška č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Podľa § 18 ods. 1 cit. vyhlášky, advokát upozorní klienta pri rokovaní o zmluvnej odmene na to, že pri určení trov konania, ktorých náhrada sa priznáva proti inej fyzickej osobe alebo právnickej osobe, sa odmena advokáta určí podľa ustanovení tejto vyhlášky o tarifnej odmene. Pokiaľ ide o nárok na nemajetkovú ujmu Krajský súd v Bratislave uložil súdu prvého stupňa povinnosť túto posudzovať podľa kritérií vymedzených v § 17 ods. 2, 3 zákona č. 514/2003 Z. z.. K požadovaným úrokom z omeškania ohľadne nemajetkovej ujmy, Krajský súd v Bratislave uviedol, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania. V ďalšom priebehu konania žalobca zotrval na svojom návrhu, ako i

na výške náhrady škody, ktorú podľa neho tvorí zmluvne dohodnutá odmena za obhajobu v trestnom konaní, a tiež na výške náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považuje za adekvátnu psychickej traume počas dva roky trvajúceho trestného konania. Žalovaná namietala v konaní svoju pasívnu legitímáciu, rozhodnutie o vznesení obvinenia v tomto prípade nepovažovala za nezákonné, nakoľko skutok sa stal, spáchal ho obvinený (žalobca), hoci tento skutok nebol podľa názoru Krajského súdu v Trenčíne trestným činom. Oslobodenie spod obžaloby v tomto prípade nie je dôvodom na priznanie náhrady škody a prípadnej nemajetkovej ujmy v súlade so zákonom č. 514/2003 Z.z.. Ďalej namietala, že nárok bol uplatnený len na základe titulu v podobe nesprávneho úradného postupu, a nie nezákonného rozhodnutia, a preto považovala žalobu za predčasne podanú. Súd prvého stupňa vec právne posúdil podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, § 3 ods. 1 písm. a) a d) a ods. 2, § 4 ods. 1 písm. f), § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, ods. 2, § 15 ods. 1, ods. 2, § 16 ods. 3 veta prvá, § 17 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, § 18 ods. 1, ods. 2, ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov a dospel k záveru, že žaloba je sčasti dôvodná.

Poukázal na to, že predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je predovšetkým existencia nezákonného rozhodnutia, t.j. takého rozhodnutia, ktoré je v rozpore s objektívnym právom, ďalej existencia škody a príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím. Zodpovednosť štátu je podmienená tým, že právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom a došlo k využitiu riadnych opravných prostriedkov, smerujúcich proti nezákonnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov hodných osobitného zreteľa. Zásadnou otázkou v tomto konaní bolo súdom vyriešiť existenciu nezákonného rozhodnutia, ako jedného z predpokladov vzniku nároku na náhradu škody. Žalobca svoj nárok na náhradu škody vyvodzoval z uznesenia o vznesení obvinenia zo dňa 03.03.2011, ktoré neúspešne napadol sťažnosťou. Toto uznesenie považoval za nezákonné, lebo trestné stíhanie proti nemu nemalo byť vôbec vedené. Krajský súd v Trenčíne žalobcu oslobodil spod obžaloby, nakoľko skutok, pre ktorý bol trestne stíhaný, na rozdiel od prvostupňového súdu, nepovažoval za trestný čin, keďže bola jeho závažnosť nepatrná. Keďže toto uznesenie nebolo pre nezákonnosť zrušené podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. bolo nevyhnutné zaoberať sa otázkou, či oslobodenie spod obžaloby môže mať z hľadiska ustanovenia § 6 citovaného zákona rovnaký význam ako jeho zrušenie pre nezákonnosť. Záporná odpoveď by viedla k tomu, že fyzická osoba, proti ktorej bolo vznesené obvinenie by musela niesť materiálne dôsledky takéhoto rozhodnutia aj keď sa ukázalo nesprávnym a trestné konanie skončilo tak, že na ňu treba hľadieť ako na nevinnú. Oslobodenie spod obžaloby má v zmysle ustanovenia § 6 citovaného zákona rovnaké dôsledky, ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť, ak k nemu došlo z určitých dôvodov, a to v podstate preto, že predpoklad o spáchaní trestného činu vyslovený v uznesení o vznesení obvinenia nebol potvrdený. Z uvedeného vyplýva jednoznačný záver, že žalobca, ktorý bol spod obžaloby oslobodený preto, lebo skutok ktorého sa dopustil, nie je trestným činom, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov podľa príslušných ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. K pasívnej legitímácii žalovanej v konaní súd prvého stupňa uviedol, že predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody vzniesol žalobca voči Slovenskej republike v zastúpení Generálnou prokuratúrou SR. Odpoveď s negatívnym stanoviskom obdržal žalobca tiež od Generálnej prokuratúry SR, ktorá nárok žalobcu predbežne prerokovala. Uviedol, že na úseku trestného konania, ktoré začína vydaním uznesenia o začatí trestného stíhania a je zavŕšené podaním obžaloby, vykonávajú svoju pôsobnosť tak vyšetrovateľ policajného zboru, ako aj prokurátor. V danom prípade by okrem žalovanej prichádzalo do úvahy aj Ministerstvo vnútra SR ako zodpovednostný subjekt v mene štátu v súlade s § 4 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.. Rozhodujúce v danej veci však bolo, ktorý orgán nárok poškodeného predbežne prerokoval, prípadne ktorý začal konať ako prvý. Generálna prokuratúra SR nárok žalobcu predbežne prerokovala, a preto bola v danom prípade príslušná konať v mene štátu. To, že si bola žalovaná vedomá povinnosti konať v mene štátu, potvrdzuje aj jej konanie po doručení žiadosti žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktorú v zmysle § 15 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. nepostúpila inému podľa nej príslušnému orgánu, ale sama žiadosť predbežne prerokovala. K námietke žalovanej, že pokiaľ ide o nárok na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia, tento nebol medzi účastníkmi predbežne prerokovaný, súd prvého stupňa uviedol, že nárok považoval aj v tejto časti za predbežne prerokovaný. Žalovanej bol doručený návrh na začatie konania, v ktorom sa žalobca domáhal svojho nároku aj titulom nezákonného rozhodnutia, pričom žalovaná sa už v liste, ktorým reagovala na žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku z titulu nesprávneho úradného postupu, vyjadrila tak, že nezistila ani nezákonné rozhodnutie, rovnako sa žalovaná vyjadrila v konaní na súde prvého stupňa aj k návrhu žalobcu v časti nezákonného rozhodnutia. Rozdiel v tomto prípade spočíva iba v právnej kvalifikácii, skutkový stav je však rovnaký bez ohľadu

na to, či sa žalobca svojho nároku domáha titulom nesprávneho úradného postupu alebo nezákonného úradného rozhodnutia. Z tohto dôvodu súd prvého stupňa považoval nárok žalobcu za prerokovaný v celosti, teda titulom nesprávneho úradného postupu, ako aj nezákonného rozhodnutia. Uviedol, že žalobca má na základe vyššie uvedeného právo na náhradu škody, ktorá mu v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie vznikla, pričom náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie. Súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia vo výške ustanovenej osobitným predpisom, ktorým je vyhláška č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Podľa § 18 ods. 1 citovanej vyhlášky, advokát upozorní klienta pri rokovaní o zmluvnej odmene na to, že pri určení trov konania, ktorých náhrada sa priznáva proti inej fyzickej osobe alebo právnickej osobe, sa odmena advokáta určí podľa ustanovení tejto vyhlášky o tarifnej odmene. Žalobca si uplatnil náhradu škody pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia v trestnom konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, pričom v trestnom konaní sa žalobca so svojím advokátom dohodol na zmluvnej odmene, ktorú advokát vyúčtoval žalobcovi v celkovej výške 3.080,66 eur. Žalobca túto odmenu za zastupovanie preukázateľne zaplatil, a preto sa o túto sumu zmenšil jeho majetok v súvislosti s trestným konaním, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie. Súd prvého stupňa, rešpektujúc právny názor odvolacieho súdu, vyzval obhajcu žalobcu, aby vyčíslil svoju odmenu za jednotlivé vykonané úkony ako tarifnú odmenu v súlade s § 12 citovanej vyhlášky, ktorú tento vyčíslil na sumu 1.582,68 eur, zahŕňajúc odmenu, náhradu za stratu času a náhradu za použitie auta. Súd prvého stupňa priznal žalobcovi náhradu škody vo výške trov právneho zastúpenia v trestnom konaní určených ako tarifná odmena advokáta t.j. vo výške 1.582,68 Eur a vo zvyšnej časti náhrady škody žalobu zamietol. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, súd prvého stupňa mal za to, že je nevyhnutné odčiniť ujmu vzniknutú žalobcovi aj priznaním náhrady nemajetkovej ujmy. Uviedol, že trestné konanie, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, sa viedlo dva roky a žalobca spolu so svojou rodinou počas tohto obdobia žili v strachu, ako toto konanie a konečné rozhodnutie ovplyvní ďalší život žalobcu. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy súd prvého stupňa ustálil na podklade skutočností zistených od žalobcu a z výsluchu navrhnutých svedkov. Poukázal na to, že žalobca, v čase trestného konania, ktoré sa viedlo proti nemu za skutok, pri ktorom napokon Krajský súd v Trenčíne ustálil, že nejde o trestný čin, bol študentom vysokej školy a pripravoval sa na štátne záverečné skúšky. Mal obavy z toho, ako prípadné odsúdenie ovplyvní jeho štúdium a budúci život. Svedkovia potvrdili, že žalobca mal počas vedenia trestného konania obavy, čo bolo zrejmé z jeho správania aj napriek tomu, že city príliš neprejavoval. V konečnom dôsledku to však nemalo žiadne trvalé následky na jeho kamarátske vzťahy. Matka žalobcu pociťovala sklamanie a strach o syna počas celého konania. Veľmi sa ho to podľa nej dotýkalo. Cítil sa byť nevinný zo spáchania trestného činu, čo napokon aj odvolací súd vo svojom rozhodnutí potvrdil. Súd prvého stupňa za dostatočnú považoval náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 4.000,- eur, keď s poukazom na judikatúru súdov v obdobných veciach, sa náhrada nemajetkovej ujmy vo výške uplatňovanej žalobcom priznáva v oveľa závažnejších prípadoch, najmä pri pozbavení osobnej slobody obvineného. Zároveň súd prvého stupňa poukázal na skutočnosť, že predmetným zásahom do osobnostných práv žalobcu nedošlo k závažným následkom ako napríklad strata rodiny, rodičov, zamestnania alebo priateľov, kamarátov, naopak z vykonaného dokazovania mal výpovedami svedkov za preukázané, že tak rodinné ako aj kamarátske vzťahy pretrvali a neboli ukončené v dôsledku tejto udalosti. Z týchto dôvodov považoval súd prvého stupňa priznanú výšku nemajetkovej ujmy 4.000,- eur za primeranú žalobcom utrpenej ujme. Vo zvyšnej časti nemajetkovej ujmy nárok žalobcu zamietol. O príslušenstve pohľadávky rozhodol podľa § 121 ods. 3, § 517 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka s poukazom na § 153 ods. 2 O.s.p. a žalobcovi priznal aj úroky z omeškania v uplatňovanej výške 5,50 % ročne z priznanej sumy náhrady škody od 26.09.2013 (deň nasledujúci po doručení žiadosti o predbežné prerokovanie žalovanej) až do zaplatenia. Z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi uplatňované úroky z omeškania nepriznal, nakoľko povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, a až uplynutím takto určenej lehoty splnenia, sa dlžník dostáva do omeškania. O trovách prvostupňového a odvolacieho konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. s poukazom na § 224 ods. 1 a ods. 3 O.s.p., nakoľko každý z účastníkov mal v konaní čiastočný úspech aj neúspech.

Proti tomuto rozhodnutiu podali odvolanie žalobca i žalovaná.

Žalobca podaným odvolaním napadol výrok, ktorým súd prvého stupňa žalobu žalobcu vo zvyšku zamietol, a ktorým nepriznal žalobcovi náhradu trov konania. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 3.080,66 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,50 % ročne odo dňa 26.09.2013 až do zaplatenia a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8.000,- eur. Uviedol, že v konaní došlo k vadám

uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p. (§ 205 ods. 2 písm. a) O.s.p.), súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d) O.s.p.) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.). Poukázal na to, že žalobca si uplatnil náhradu škody pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia v trestnom konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, pričom si so svojím advokátom dohodol v súlade s vyhláškou č. 655/2004 Z.z. za zastupovanie zmluvnú odmenu. Advokát vyúčtoval žalobcovi trovy obhajoby v celkovej výške 3.080,66 eur a žalobca mu túto odmenu za zastupovanie zaplatil. O túto sumu sa teda zmenšil jeho majetok v súvislosti s trestným konaním, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie. Súd prvého stupňa však priznal žalobcovi náhradu škody len vo výške trov právneho zastúpenia v trestnom konaní určených ako tarifnú odmenu advokáta vo výške 1.582,68 eur, zahrňujúc odmenu, náhradu za stratu času a náhradu za použitie auta. Vo zvyšnej časti nárok žalobcu na náhradu škody zamietol. Žalobca má za to, že v prejednávanej veci nie je možné posudzovať výšku nároku na náhradu škody spočívajúcu v trovách žalobcu v trestnom konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, na základe § 18 ods. 1 vyhlášky. Z uvedeného ustanovenia vyplýva iba povinnosť advokátovi informovať klienta o výške odmeny, ktorú súd priznáva v konaní, kedy sa rozhoduje o trovách konania. V danej veci však nejde o tento prípad, kedy súd rozhoduje o priznaní trov konania, ale rozhoduje o náhrade škody spočívajúcej už v zaplatených službách za právne zastupovanie podľa § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., v znení účinnom do 31.12.2012. Podľa citovaného ustanovenia súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia vo výške určenej vyhláškou o odmenách a náhradách advokátov. Predmetné ustanovenie je potrebné vykladať vo vzťahu k predošlým ustanoveniam tohto zákona, a to § 18 ods. 1, ods. 2, kde je stanovené, že náhrada škody zahŕňa náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní. Podľa § 2 ods. 1 vyhlášky pri uzatváraní zmluvy o poskytovaní právnych služieb môže advokát dohodnúť s klientom spôsob a výšku odmeny s tým, že podľa § 2 ods. 2 písm. a) až d) tejto vyhlášky, sa zmluvná odmena určuje ako hodinová odmena, paušálna odmena, podielová odmena, tarifná odmena. Žalobca si s obhajcom za zastupovanie v trestnom konaní dohodol hodinovú odmenu. Celková suma nákladov, ktoré musel žalobca zaplatiť za zastupovanie obhajcom v tomto trestnom konaní v rámci dojednanej hodinovej odmeny tak predstavuje skutočnú škodu, ktorá mu vznikla v príčinnej súvislosti s protiprávnym trestným konaním vedeným voči nemu. Žalobca si v tomto konaní uplatňuje nárok na náhradu škody, spočívajúci v skutočnej škode, ktorá mu vznikla v príčinnej súvislosti s nezákonným trestným konaním a teda súd v tomto konaní nerozhoduje o náhrade trov konania a s tým spojenými otázkami ohľadne ich výšky a účelnosti, ale rozhoduje sa o skutočnej škode, t. j. ujme, ktorá nastala v jeho majetkovej sfére. Ustanovenie obmedzujúce výšku uplatňovanej náhrady škody spočívajúcu v trovách konania (§ 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.) je účinné až odo dňa 01.01.2013, a preto nie je aplikateľné v súdnej veci. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, žalobca poukázal na to, že vzhľadom na vtedajší vek žalobcu, ako aj skutočnosť, že v tom čase študoval na vysokej škole a pripravoval sa na celoživotný výkon budúceho povolania, nemožno dospieť k záveru, že nezákonné trestné stíhanie na osobe žalobcu nezanechalo následky trvalého charakteru. Z výsluchov svedkov vyplynulo, že žalobca uvedenú situáciu prežíval stresovo, pričom celé protiprávne trestné konanie trvalo cca 3 roky. Súd prvého stupňa ďalej nezohľadnil skutočnosť, že žalobca pochádzal z usporiadanej rodiny, nikdy predtým nebol trestne stíhaný. Z tohto dôvodu má žalobca zato, že mu mala byť priznaná nemajetková ujma v žalovanej výške 8.000,- eur. Pokiaľ ide o trovy prvostupňového konania, žalobca uviedol, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy na základe zákona o zodpovednosti za škodu je nárokom obdobným nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorého výška závisí od úvahy súdu, a preto mal súd prvého stupňa o trovách konania rozhodnúť podľa § 143 ods. 3 O.s.p. a priznať žalobcovi plnú náhradu trov konania. Zároveň si uplatnil trovy odvolacieho konania spolu vo výške 440,28 eur.

Žalovaná podaným odvolaním napadla výrok, ktorým súd prvého stupňa žalobe vyhovel a navrhla rozsudok súdu prvého stupňa v jeho vyhovujúcej časti zmeniť tak, že žaloba sa zamietá. Uviedla, že odvolaním napadnutý výrok rozsudku súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.). Poukázala na to, že Generálna prokuratúra SR nie je v danej veci orgánom oprávneným konať v mene štátu, nakoľko ním je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Uviedla, že žalobca si predbežne prerokoval svoj nárok len z titulu nesprávneho úradného postupu. Pokiaľ by žalobca, v rámci predbežného prerokovania nároku namietať aj nezákonné rozhodnutie, v rozsahu uznesenia o vznesení obvinenia, žiadosť by bola v tomto rozsahu postúpená podľa § 4 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky. Na to, aby prokuratúra bola oprávnená a povinná konať za štát, musí podľa zákona č. 514/2003 Z.z. škodu spôsobiť, a to buď konaním alebo opomenutím. V prípade uznesenia o vznesení obvinenia vydaného vyšetrovateľom policajného zboru, na ktorom sa prokurátor žiadnym spôsobom nepodieľal, ani nič

pri jeho vydaní neopomenul, nie je ani len teoreticky možné, aby škodu spôsobil prokurátor, ako to predpokladá zákon. Podľa žalovanej, príslušnosť prokuratúry nezakladá ani zamietnutie sťažnosti prokurátorom a podanie obžaloby. Generálna prokuratúra SR môže v súlade s ustanovením § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. konať v mene štátu, len ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v trestnom konaní. Nakoľko v danej veci titulom na náhradu škody je nezákonné rozhodnutie - uznesenie o vznesení obvinenia vydané vyšetrovateľom policajného zboru, ktoré je predbežne vykonateľné, nemožno dospieť k záveru, že škodu žalobcovi spôsobil prokurátor v trestnom konaní. Z uvedeného dôvodu je v danej veci orgánom oprávneným konať za štát podľa § 4 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, nakoľko súd prijal obžalobu na konanie, vydal trestný rozkaz a teda uznal zákonnosť prípravného konania v danej trestnej veci a odobril a potvrdil zákonnosť prípravného konania a podanie obžaloby. V ďalšom žalovaná poukázala na to, že žaloba je podaná predčasne, nakoľko si žalobca v rámci predbežného prerokovania nároku uplatnil svoj nárok len vo vzťahu k nesprávnemu úradnému postupu, čo znamená, že nárok nebol vo vzťahu k nezákonnému rozhodnutiu predbežne prerokovaný. Skutočnosť, že vo vyjadrení k predbežnému prerokovaniu nároku zo dňa 08.11.2013 sa záverom uvádza, že zo strany prokuratúry nebol zistený nesprávny úradný postup ani nezákonné rozhodnutie, nezakladá splnenie zákonnej podmienky na úspešné uplatnenie práva v podobe predbežného prerokovania nároku v rovnakom rozsahu a z rovnakého titulu. Žalovaná ďalej poukázala na právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky obsiahnutý v náleze sp. zn. II. ÚS 163/2013, zo dňa 13.11.2013, v zmysle ktorého vydanie uznesenia o vznesení obvinenia nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné, resp. za odporujúce zákonu, iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila. S poukazom na uvedené žalovaná zastáva názor, že len samotná skutočnosť, že obvinený bol súdom oslobodený spod obžaloby nemôže sama osebe, bez posúdenia konkrétnych okolností danej trestnej veci, automaticky zakladať zodpovednosť štátu za nezákonné rozhodnutie. V tomto smere poukázala na to, že aj Krajský súd v Trenčíne vo svojom rozsudku skonštatoval, že sa žalobca zapojil do bitky a teda žalobca sa dopustil konania, ktoré sa mu kládlo za vinu, a pre ktoré bolo voči nemu vznesené obvinenie. Skutočnosť, že Krajský súd v Trenčíne zhodnotil závažnosť konania žalobcu odlišne od súdu prvého stupňa a túto vyhodnotil ako nepatrnú, nemá za následok nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia. V danej veci sa nejedná o totožný skutkový stav ako v rozhodnutí NS SR sp. zn. 4M Cdo 15/2009, zo dňa 18.08.2010, nakoľko v danej trestnej veci bol žalobca oslobodený spod obžaloby z dôvodu, že skutok (ktorého sa preukázateľne dopustil) nie je trestným činom. Inými slovami, nie každé oslobodenie spod obžaloby má automaticky za následok zodpovednosť štátu za nezákonné rozhodnutie. Pokiaľ ide o priznanú výšku škody, žalovaná uviedla, že súd prvého stupňa pochybil, keď žalobcovi priznal vyčíslené trovy konania vo výške 1.582,68 eur, keď jednak náhrada za stratu času v roku 2012 predstavovala sumu 12,71 eur, teda nie 12,72 eur, pričom došlo k chybe v uvedení celkovej sumy vo výške 459,60 eur, keď správne mala byť uvedená suma 383,28 eur, z ktorej DPH predstavuje sumu 76,61 eur, t. j. spolu 459,65 eur namiesto 551,52 eur. Následne 1/2 z tejto sumy predstavuje 229,82 eur, teda nie 275,76 eur. Rovnako došlo k chybe, pokiaľ ide o vyúčtovanie nákladov za použitie auta, kde žalobca uviedol sumu 509,95 eur, ktorá je síce správna, avšak opomenul ju krátiť o 1-icu v súlade s § 17 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z.z.. Správne teda mala byť uvedená suma 254,98 eur. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, žalovaná zdôraznila, že žalobca v konaní, ani prostredníctvom vypočutých svedkov, nepreukázal ujmu v žiadnej oblasti svojho života. Pokiaľ ide o dĺžku trestného konania, poukázala na to, že žalobca sa v trestnom konaní zúčastnil pojednávania iba 1 krát.

Žalobca sa k odvolaniu žalovanej písomne nevyjadril.

Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedla, že účelom ustanovenia § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. bez ohľadu na jeho znenie pred alebo po 31.12.2012 bola náhrada škody pozostávajúca z trov právneho zastúpenia, ktoré boli určené v súlade s vyhláškou č. 655/2004 Z.z. v podobe tarifnej odmeny, nie odmeny zmluvnej. Uvedenému tvrdeniu svedčí aj dôvodová správa k zákonu č. 412/2012 Z.z., ktorým bolo ustanovenie § 18 upravené. Dôvodová správa výslovne uvádza, že v prípade trov právneho zastupovania sa spresňuje, že výška náhrady sa určí ako tarifná odmena podľa vyhlášky upravujúcej odmenu a náhradu advokátov za poskytovanie právnych služieb. V takýchto prípadoch nebude rozhodujúce, aký spôsob odmeny bol dohodnutý medzi právnym zástupcom a poškodeným, a teda ani akú čiastku poškodený v tejto súvislosti skutočne vynaložil. Aj v tomto prípade má štát nahrádzať účelne vynaložené náklady. Ak si poškodený dohodne vyššiu ako tarifnú odmenu, musí si byť vedomý, že sa sám pričínil o navýšenie jeho nákladov a úhradu zvýšených nákladov nemusí znášať štát. Rovnako nie je napríklad možné za účelne vynaložené náklady považovať, ak by si poškodený zvolil súčasne viacerých právnych zástupcov. V tomto prípade je potrebné zohľadňovať nielen možnosti rozpočtových

prostriedkov štátu, ale aj zodpovednosť štátu voči jeho občanom. Ak by štát musel znášať náklady neprimerane vysoko dohodnutých zmluvných odmien medzi advokátom a poškodeným, alebo náklady neúčelne navýšené poškodeným, súčasne by týmto rozhodnutím poškodzoval všetkých občanov SR, čo by sa opätovne priečilo účelu zákona č. 514/2003 Z.z.. Žalovaná ďalej poukázala, že podľa ustanovenia § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. súčasťou trov konania boli aj trovy právneho zastúpenia, avšak vo výške ustanovenej osobitným predpisom, ktorými je vyhláška č. 655/2004 Z.z., ktorá však výšku zmluvnej odmeny neustanovuje, nakoľko sa zmluvná odmena podľa § 2 ods. 1 vyhlášky dohaduje. Vyhláška č. 655/2004 Z.z. ustanovuje iba základnú sadzbu tarifnej odmeny buď z hodnoty veci, alebo druhu veci za zastupovanie v občianskom konaní alebo v trestnom konaní z výpočtového základu. Pokiaľ ide o námietku žalobcu ohľadne priznaných trov prvostupňového konania, uviedla, že v danej veci nejde o konanie o ochranu osobnosti. Poukázala nato, že žalobcov pomer úspechu v konaní vo vzťahu k uplatnenej náhrade škody predstavuje 2%. V prípade rozhodovania súdu o čiastkovom nároku žalobcu nejde o úvahu súdu a preto je vylúčená aplikácia § 142 ods. 3 O.s.p.. Vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy, pokiaľ rozhodnutie súdu závisí od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, základná sadzba tarifnej odmeny advokáta sa vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia, a nie z výšky nemajetkovej ujmy uplatnenej žalobcom.

Odvolací súd postupom podľa § 213 ods. 2 O.s.p. vyzval účastníkov konania, aby sa písomne vyjadrili k možnej aplikácii ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka k otázke uplatňovaného príslušenstva (t. j. ustálenia okamihu omeškania žalovanej s plnením náhrady škody).

Žalobca na predmetnú výzvu reagoval podaním zo dňa 18.04.2016, v ktorom uviedol, že aplikácia ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka na žalované príslušenstvo je správna. Z tohto dôvodu požadoval úroky z omeškania odo dňa 26.09.2013, keďže žiadosť o predbežné rokovanie nároku bola žalovanej doručená dňa 25.09.2013. Podaním doručeným odvolaciemu súdu dňa 22.04.2016, žalobca súčasne navrhol pripustiť dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípade, ak odvolací súd potvrdí napadnutý rozsudok a to v nasledovnej otázke: „Ak škodu vzniknutú v dôsledku nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. predstavujú náklady poškodeného na obhajobu v trestnom konaní, v rámci ktorej zaplatil obhajcovi (advokátovi) zmluvne dohodnutú odmenu, pričom táto škoda vznikla pred účinnosťou novely zákona č. 514/2003 Z.z., t. j. pred účinnosťou zákona č. 412/2012 Z.z., zodpovedá štát v zmysle § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. účinného do 31.12.2012 za škodu vo výške zmluvne dohodnutej odmeny za zastupovanie alebo vo výške tarifnej odmeny advokáta bez ohľadu na zmluvne dohodnutú odmenu za zastupovanie“. Žalovaná na výzvu odvolacieho súdu ohľadne aplikácie ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka k otázke uplatňovaného príslušenstva uviedla, že lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr (§ 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z.). V danom prípade vyjadrenie žalovanej o odmietnutí žiadosti žalobcu na náhradu škody pre nedôvodnosť bolo žalobcovi oznámené dňa 25.11.2013. Okamih omeškania s prípadným plnením náhrady škody možno teda ustáliť najskôr dňom 25.11.2013. S poukazom na uvedené má žalovaná za to, že aplikácia ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka v danej veci nie je možná.

Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolania bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že čiastočne dôvodné (iba pokiaľ ide o výpočet výšky škody) je iba odvolanie žalovanej.

Zákon č. 514/2003 Z.z. v ustanovení § 3 určuje rozsah zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci tak, že štát zodpovedá za škodu spôsobenú a/ nezákonným rozhodnutím, b/ nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c/ rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d/ nesprávnym úradným postupom.

Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle cit. ustanovenia § 6 ods. 1 veta prvá uvedeného zákona je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Pre správnu interpretáciu tohto ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia, teda z doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematicky a teleologicky. Z hľadiska systematického výkladu objasňujúceho obsah právnej normy vo vzájomných súvislostiach s inými právnymi normami možno dospieť k záveru, že pokiaľ cit. ustanovenie § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. je umiestnené vo štvrtjej časti označenej ako spoločné ustanovenia, prichádza do úvahy jeho praktické uplatnenie (teda zahrnutie trov konania, ktoré vznikli i v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie do náhrady škody) aj v prípade zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktorej podmienky upravuje § 6 tohto zákona.

Odvolačný súd zotrúva na svojom pôvodnom stanovisku, že z hľadiska výkladu teleologického vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu, ktorým je v prípade uvedeného zákona ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zмене) tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale je potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania, príp. o oslobodení spod obžaloby sa trestné konanie končí, to znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania, resp. právoplatné oslobodenie spod obžaloby znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania o vznesení obvinenia.

Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré bolo zastavené (príp. v ktorom došlo k oslobodeniu spod obžaloby), treba hľadať nielen v ustanovení čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 tohto základného zákona, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Nemožno totiž prehliadnuť, že štát nemá slobodnú vôľu, ale je povinný striktné dodržiavať právo v jeho ideálnej (škodu nepôsobiacej) interpretácii. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetřovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo.

Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. účinného od 1. júla 2004 a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len zákon č. 58/1969 Zb.) účinného do 30. júna 2004. Súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 23. februára 1990, sp. zn. 1Cz/6/90 publikovaný pod č. 35 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, ročník 1991 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 1993 sp. zn. 1Cdo/53/93 publikovaný pod č. 70 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky ročník 1994). Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné.

Neobstojí preto odvolacia námietka žalovanej, že v danej veci uznesenie o vznesení obvinenia žalobcovi nie je nezákonným rozhodnutím, a nakoľko bol žalobca v danej trestnej veci oslobodený spod obžaloby z dôvodu, že skutok, ktorého sa dopustil nie je trestným činom, nemožno na danú vec použiť ani závery rozhodnutia NS SR sp. zn. 4M Cdo 15/2009 zo dňa 18.08.2010. Predovšetkým, ako už bolo uvedené, rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok tohto trestného konania. Je síce pravdou, že žalobca sa (v pozícii spoluobvineného) dopustil skutku, ktorý bol predmetom trestného konania, avšak súdy (Krajský súd v Trenčíne) tento skutok posúdili ako priestupok, a nie trestný čin. Je teda zrejmé, že za predmetný skutok nemalo byť voči žalobcovi trestné stíhanie vôbec vedené, ale mal byť riešený iba v priestupkovom konaní, čo je nepochybne menej závažnou formou jeho prípadného potrestania. V danej veci nie je teda dôležité, či bol žalobca spod obžaloby oslobodený z dôvodu, že skutok nespáchal, tento nie je trestným činom, alebo sa vôbec nestal, dôležité je to, či rozhodnutie o vznesení obvinenia bolo alebo nebolo zákonné, pričom z tohto pohľadu je rozhodujúci výsledok trestného konania. Otázka, či žalobca skutočne skutok spáchal alebo

nie je len otázkou, ktorú súd zohľadňuje predovšetkým pri rozhodovaní o nároku na náhradu uplatnenej nemajetkovej ujmy. Iba v takých prípadoch, keď bolo trestné konanie zastavené alebo bola osoba spod obžaloby oslobodená z dôvodov podľa § 8 ods. 6 písm. d) až g) zákona č. 514/2003 Z. z., nebude možné uznesenie o vznesení obvinenia považovať za nezákonné. Ak bol však žalobca oslobodený spod obžaloby z dôvodu, že jeho konanie nenapĺňalo znaky trestného činu, nemožno konštatovať, že uznesenie o vznesení obvinenia z trestného činu bolo zákonným rozhodnutím, keďže trestné stíhanie nemalo byť voči nemu vedené. Uvedený výklad nie je podľa názoru odvolacieho súdu v rozpore so závermi nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 163/2013, zo dňa 13.11.2013, v zmysle ktorého vydanie uznesenia o vznesení obvinenia nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné, resp. za odporujúce zákonu, iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila, nakoľko v danej veci bolo už v štádiu prípravného konania dostatočne zrejmé, ako ku skutku došlo, kto fyzický konflikt začal, resp. kto ho vyprovokoval, a rovnako tak, že neskôr deklarované zranenia poškodeného (N. T.) nekorešpondovali so závermi prvého pohotovostného ošetrenia T. T. G., keď napokon samotný poškodený sa sťažoval len na zranenie ľavého kolena s tým, že sa sám potkol a spadol. O zavinení tretích osôb nehovoril nič, a nepočkal ani na príchod príslušníkov PZ, ktorých zavolať svedok T. L.. Vzniesť obvinenie pre konkrétny trestný čin je možné až po tom, čo zistený skutkový stav dostatočne odôvodňuje záver, že trestný čin spáchala určitá osoba. Vyžaduje sa teda vyššia miera pravdepodobnosti o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou, a jeho kvalifikácia ako trestný čin (vrátane posúdenia miery zavinenia páchatelia), ktorá však v danej trestnej veci (hoci skutkový stav nebol sporný) nebola daná. Ak by teda orgány činné v trestnom konaní riadne a správne vyhodnotili konanie podozrivých (i na podklade podanej sťažnosti voči uzneseniu o vznesení obvinenia), ako i následky zranení poškodeného (ktoré vyplývali predovšetkým z ošetrenia poškodeného N. T. na pohotovosti), dospeli by k záveru, že skutok (vzhľadom na jeho závažnosť a mieru zavinenia podozrivých) nebol trestným činom, ale iba priestupkom. Nemožno teda pri akomkoľvek podozrení vznášať podozrivej osobe ihneď obvinenie z trestného činu, ale iba pri takom, ktoré dostatočne odôvodňuje záver, že skutok spáchala určitá osoba a súčasne, že tento možno kvalifikovať ako trestný čin (vrátane otázky miery zavinenia ako materiálnej zložky trestného činu), t.j. vyžaduje sa teda kvalifikované (dostatočné) podozrenie zo spáchania trestného činu vyžadujúce vyššiu mieru pravdepodobnosti o jeho spáchaní konkrétnou osobou. Otázka, či konanie je alebo nie je trestným činom, je otázkou právnou a vecou orgánov činných v trestnom konaní, ktoré vyhodnocujú nielen formálne, ale i materiálne znaky konania ako trestného činu. Navyše citovaný nález Ústavného súdu SR vychádza z pravdepodobnosti spáchania skutku konkrétnou osobou (t.j. v čase vznesenia obvinenia nebolo zrejmé, či sa vôbec skutok stal a či ho spáchala konkrétna osoba), avšak v danej veci v čase vydania uznesenia o vznesení obvinenia nebolo sporné, že skutok sa stal (ako sa stal) a že ho spáchali obžalovaní (vrátane žalobcu), sporná zostala iba jeho právna kvalifikácia (t.j. či sa jednalo o trestný čin alebo priestupok). Z pohľadu ďalších okolností veci a správneho vyhodnotenia dôkazov potom bolo zrejmé, že spáchaný skutok nenaplnil zákonné znaky na to, aby ho bolo možné kvalifikovať ako trestný čin. Kým teda nález Ústavného súdu SR vychádza z pravdepodobnosti skutkového stavu (ktorý sa v budúcnosti mohol ukázať ako nepravdivý), v danej veci išlo predovšetkým o posúdenie právnej kvalifikácie už zisteného skutku, pričom jeho právna kvalifikácia je práve na orgánoch činných v trestnom konaní (vrátane materiálnej zložky trestného činu). V danej trestnej veci teda nešlo o prípad, kedy v čase vznesenia obvinenia nebolo ešte isté, či sa vôbec skutok stal a či ho spáchala konkrétna osoba (bolo to len pravdepodobné), ale išlo o prípad, kedy bolo zrejmé, že sa skutok stal, ako sa stal, kto ho spáchal, a na orgánoch činných v trestnom konaní predovšetkým zostalo zo zadovážených dôkazov vyhodnotiť jeho právnu kvalifikáciu, najmä z pohľadu miery závažnosti konania podozrivých a následkoch na zdraví poškodeného. Nemožno potom žalovanej prisvedčiť, že za nezákonné nemožno považovať uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré nemalo byť vydané práve z dôvodu, že orgány činné v trestnom konaní nesprávne vyhodnotili zadovážené dôkazy a konanie obvinených (ktoré bolo napokon len ich obranou, hoci nie primeranou) kvalifikovali ako trestný čin, hoci v skutočnosti išlo len o priestupok (právna kvalifikácia skutku je vždy na orgáne činnom v trestnom konaní).

V tomto smere odvolací súd uvádza, že na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ukážu ich predpoklady neskôr ako mylné a nesprávne. Ak má byť jednotlivец povinný sa takýmto úkonom vôbec podrobiť, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nespáchal, dostane sa mu odškodnenie za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený. Nie je pritom rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie potvrdilo (viď nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 554/04, zo dňa 31. marca 2005). Z uvedených dôvodov odvolací

súd nepovažoval odvoláciu námietku žalovanej o tom, že v danej veci uznesenie o vznesení obvinenia nemožno považovať za nezákonné rozhodnutie, za dôvodnú.

Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj námietku žalovanej ohľadne jej nedostatku pasívnej vecnej legitímácie v spore, keď vecná legitímácia vychádza z hmotnoprávneho vzťahu účastníka k prejednávanej veci, t.j. svedčí len tým osobám, ktoré sú subjektmi sporného hmotnoprávneho vzťahu. V sporovom konaní sa vecná legitímácia rozlišuje podľa postavenia subjektov na aktívnu a pasívnu vecnú legitímáciu. O aktívnu vecnú legitímáciu ide v prípade žalobcu, ktorý tvrdí, že mu svedčí určité subjektívne právo z hmotnoprávneho vzťahu; o pasívnu vecnú legitímáciu ide na strane žalovaného vtedy, ak mu z tohto hmotnoprávneho vzťahu svedčí nejaká povinnosť.

V prejednávanej veci sa žalobca voči žalovanej, označenej ako Slovenská republika - Generálna prokuratúra SR, domáhal priznania náhrady škody, ktorá mu mala vzniknúť vydaním nezákonného rozhodnutia - uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré žalobca napadol sťažnosťou zo dňa 09.03.2011, avšak prokurátor ju ako nedôvodnú zamietol (uznesením Okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou zo dňa 21.03.2011, sp. zn. Pv 408/10-13) a podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu. Podmienky vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím (ktorý nárok uplatňuje žalobca v tomto konaní) sú upravené v zákone č. 514/2003 Z.z.. Predmetný zákon je založený na tom, že zodpovednosť za uvedenú škodu nesie štát (t.j. Slovenská republika), pretože činnosť štátnych orgánov je vykonávaná v mene štátu; túto skutočnosť žalobca aj premietol do označenia účastníka na strane žalovaného, keď žaloval štát (t. j. Slovenskú republiku), zastúpenú Generálnou prokuratúrou SR. Označenie správneho štátneho orgánu v žalobe, ktorý koná za štát v rozsahu svojej pôsobnosti, nie je otázkou pasívnej legitímácie štátu v konaní, resp. s pasívnou legitímáciu štátu nesúvisí. Pasívna legitímácia je stav, ktorý znamená že subjekt práva je nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva. K pasívnej legitímácii sa súd vyjadruje v rozhodnutí vo veci samej vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním. Existencia či neexistencia pasívnej legitímácie štátu ako hmotnoprávneho stavu nemá nijakú spojitosť so správnym procesným označením štátu ako účastníka konania na žalovanej strane. Riadne označenie štátu ako žalovaného účastníka konania je náležitosťou riadneho návrhu na začatie konania. Štát je ako účastník konania označený riadne, ak je súčasne s ním označený príslušný štátny orgán, ktorý bude za štát konať (§ 79 ods. 1 O.s.p.). Neoznačenie toho, kto má za štát konať, má za následok neúplnosť návrhu so súčasným vznikom povinnosti súdu pokúsiť sa o odstránenie tejto vady postupom podľa § 43 O.s.p.. V prípade, že žalovaná strana síce štátny orgán, ktorý má za štát konať, označí, ale uplatnený nárok do pôsobnosti tohto štátneho orgánu nepatrí, alebo označí subjekt, ktorý štátnym orgánom nie je, resp. nie je ani právnym subjektom, nejde o vadu návrhu ani o nedostatok podmienky konania. Z ustanovenia § 21 ods. 4 veta prvá O.s.p. vyplýva, že súd je povinný - bez zreteľa na označenie obsiahnuté v návrhu - zabezpečiť, aby za štát pred súdom konal štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu a konať len s takýmto oprávneným subjektom.

Ak v trestnom konaní, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením obžalovaného, prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu, orgánom konajúcim v mene štátu vo veci náhrady škody podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení zákona č. 412/2012 Z.z. je od 1. januára 2013 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky. Na prípadnú zmenu orgánu konajúceho v mene štátu prihliadne v takomto konaní súd z úradnej povinnosti (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. októbra 2015, sp. zn. 8Cdo/289/2014). Z citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vyplýva, že súd prvého stupňa by bol v danej veci (ak by konanie začalo pred 01.01.2013) povinný (ex off) po nadobudnutí účinnosti novely č. 412/2012 Z.z. (t.j. od 01.01.2013) prihliadať na zmenu orgánu konajúceho v mene štátu, avšak uvedené nebolo potrebné, nakoľko žalobca správne za orgán konajúci v mene štátu označil Generálnu prokuratúru SR. Možno teda uzavrieť, že súd prvého stupňa postupoval správne, keď (i po nadobudnutí účinnosti novely č. 412/2012 Z.z.) naďalej vychádzal z toho, že orgánom, ktorý v tejto veci koná za štát, je Generálna prokuratúra SR.

K otázke predbežného prerokovania nároku, odvolací súd uvádza, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku musí obsahovať označenie toho, kto náhradu škody žiada, ktorej veci sa týka, titul, z ktorého sa nároku na náhradu škody domáha, akým spôsobom škoda vznikla a čoho sa poškodený domáha. V žiadosti a pri uplatnení nároku na náhradu škody na súde je poškodený povinný uviesť požadovanú výšku náhrady škody a označiť orgán verejnej moci, ktorý mu škodu spôsobil (§ 16 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z.). Príslušný orgán neprihliada na žiadosť, ak žiadosť nemá náležitosti podľa odseku 1 a poškodený na výzvu príslušného orgánu v určenej lehote neodstránil nedostatky žiadosti; tým nie

je dotknuté právo poškodeného domáhať sa za splnenia podmienok podľa tohto zákona uspokojenia nároku alebo jeho časti na súde (§ 16 ods. 2 cit. zákona). Žalovaná v odvolaní namietala skutočnosť, že žalobca predbežne prerokoval iba nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, avšak jeho žiadosť sa netýkala aj prípadného nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (ktorým malo byť uznesenie o vznesení obvinenia), ktorý nárok predbežne prerokovaný nebol. Odvolací súd sa s týmto názorom žalovanej nestotožňuje a považuje ho za príliš formalistický prístup k tejto otázke. Predovšetkým žalobca v samotnej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo dňa 19.09.2013 (označenej ako žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenú pri výkone verejnej moci) podrobne popisuje skutkový stav, z ktorého si uplatňuje svoj nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, a teda je zrejmé, kto si náhradu škody uplatňuje, ktorej veci sa týka, akým spôsobom škoda vznikla a čoho sa poškodený domáha. Otázka titulu, z ktorého sa nárok na náhradu škody uplatňuje je síce v žiadosti žalobcom formálne označený ako „nesprávny úradný postup“, avšak z celkového kontextu a obsahu žiadosti je zrejmé, že ním je rozhodnutie o vznesení obvinenia a z neho vyplývajúce trestné konanie vedené proti žalobcovi. Ak mala žalovaná pochybnosti o tom, z akého titulu si žalobca nárok uplatňuje, bola povinná v ňou určenej lehote poškodeného vyzvať na odstránenie tohto nedostatku, a nie formalisticky žiadosť zamietnuť len z dôvodu, že žalobca nezákonný výkon verejnej moci označil za nesprávny úradný postup a nie za nezákonné rozhodnutie. V tomto kontexte odvolací súd poukazuje na to, že žalobca v podanej žiadosti uvádza a za nezákonný výkon verejnej moci označuje skutočnosť, že napriek tomu, že sa nedopustil žiadneho protiprávneho konania postihovaného Trestným zákonom, bolo voči nemu vznesené obvinenie, na základe tohto obvinenia bolo voči nemu vedené trestné stíhanie a bola na neho podaná obžaloba, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté tak, že stíhaný skutok nie je trestným činom. Poukázal na to, že táto nesprávnosť vyplýva aj z rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, ktorým bol žalobca oslobodený spod obžaloby, kde súd jasne uviedol, že skutok nie je trestným činom. Ďalej poukázal na to, že jeho sťažnosť voči uzneseniu o vznesení obvinenia bola zamietnutá ako nedôvodná, hoci sa v závere preukázalo, že skutok nie je trestný čin a teda, že jeho sťažnosť mala svoje opodstatnenie. Uviedol, že vedenie trestného stíhania proti osobe, ktorá žiaden trestný čin nespáchala, je výsledkom nesprávneho úradného postupu orgánov činných v trestnom konaní, ktoré napriek tomu, že žalobca trestný čin nespáchal, proti nemu trestné konanie viedli. Pokiaľ ide o uplatnený nárok na náhradu škody uviedol, že si uplatňuje trovy právneho zastúpenia súvisiace s jeho obhajobou, ktoré predstavujú skutočnú škodu a zároveň si uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy. Odvolací súd má zato, že skutkový popis uplatneného nároku žalobcom v žiadosti o predbežné prerokovanie spĺňal všetky náležitosti predbežného prerokovania nároku, vrátane nároku titulom nezákonného rozhodnutia, ktorým je uznesenie o vznesení obvinenia. Navyše z odpovede žalovanej na žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku vyplýva, že v danej trestnej veci prokurátor nemohol rozhodnúť inak, než podať obžalobu na príslušný súd, inak by konal nezákonne a preto zo strany prokuratúry nebol zistený nesprávny úradný postup ani nezákonné rozhodnutie. Nakoľko sa žalobca zo svojou žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku obrátil na príslušný orgán štátu (t.j. iný orgán štátu by ani nebol oprávnený jeho žiadosť predbežne prerokovať), nemožno odvoláciu námietku žalovanej v tomto ohľade považovať za dôvodnú, keďže je zrejmé, že Generálna prokuratúra SR nezhľadla ako titul nároku na náhradu škody ani nesprávny úradný postup, ani nezákonné rozhodnutie. Za danej situácie (keď je zrejmé, že Generálna prokuratúra SR neuznáva ako titul náhrady škody ani nezákonné rozhodnutie) požadovať po žalobcovi, aby sa na ňu opätovne obrátil so svojim nárokom o predbežné prerokovanie, avšak titulom nezákonného rozhodnutia, popiera účel tohto inštitútu, ktorým je predísť prípadnému súdному konaniu o náhradu škody. Je teda zrejmé, že orgán príslušný konať v mene štátu (Generálna prokuratúra SR) by jeho žiadosť zamietol, bez ohľadu na uplatnený titul.

V ďalšom sa odvolací súd zameril na posúdenie správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa ohľadne výšky priznanej škody a nemajetkovej ujmy, ako i jej príslušenstva. V tomto ohľade odvolací súd je v zhode so súdom prvého stupňa (ako i v zhode so svojím právnym názorom vysloveným v zrušujúcom uznesení zo dňa do dňa 18.12.2014, č. k. 6Co/689/2014 - 104), že žalobcovi možno náhradu škody priznať len do výšky tarifnej odmeny za jeho zastupovanie v trestnom konaní. Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom žalobcu, že výška škody sa odvíja od tarifnej odmeny advokáta iba v prípadoch, ak nezákonný zásah nastal po 01.01.2013. Hoci možno súhlasiť s tým, že až novela č. 412/2012 Z.z. zaviedla v tomto smere určité spresnenie (keď v § 18 ods. 3 zakotvila, že súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta), odvolací súd má za to, že i pôvodné ustanovenie § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. (v znení pred novelou č. 412/2012 Z.z.) malo rovnaký cieľ. Odvolací súd nepopiera právo žalobcu dohodnúť sa s právnym zástupcom na odmene prevyšujúcej základnú tarifnú odmenu, žalobca však pri takejto dohode musí počítať s tým, že v prípade súdneho

konania o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, výšku škody možno priznať len v rozsahu zodpovedajúcom hodnote úkonov právnej pomoci vypočítanej podľa základnej tarifnej odmeny. Trovy právneho zastúpenia presahujúce tarifnú odmenu bude musieť hradíť z vlastných prostriedkov. V opačnom prípade by mohlo dochádzať k zneužitiu situácie, kedy by sa poškodený dohodol na neúmerne vysokej zmluvnej odme, príp. na kombinácii zmluvných odmien (tarifná, časová, podielová), hoci okolnosti jeho trestnej veci neboli skutkovo a právne zložité (ako tomu bolo aj v danej veci). Ak si teda poškodený dohodne vyššiu ako tarifnú odmenu, musí si byť vedomý, že sa sám pričínil o navýšenie jeho nákladov a úhradu zvýšených nákladov nemusí znášať štát. Pri výklade zaujatom žalobcom by potom museli byť znevýhodnení tí poškodení u ktorých nezákonný zásah nastal po 01.01.2013, a to oproti tým poškodeným, u ktorých rovnaký zásah (za rovnakého alebo obdobného skutkového a právneho stavu) nastal pred 01.01.2013. Účelom novely č. 412/2012 Z.z. (§ 18 ods. 3) totiž nebolo zavedenie „iného“ nároku na náhradu škody než tomu bolo pred 01.01.2013 (vždy išlo o náhradu škody za vynaložené trovy v trestnom konaní) iba sa spresnila ich výška, keď pôvodné ustanovenie umožňovalo v praxi rôzny výklad, ktorý mohol byť zneužívaný. Keď teda ust. § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. (v znení do 01.01.2013) upravovalo, že súčasťou náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím sú aj trovy právneho zastúpenia vo výške ustanovenej osobitným predpisom (vyhl. č. 655/2004 Z.z.) vzniknuté v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, mal tým podľa názoru odvolacieho súdu zákonodarca na mysli len účelne vynaložené trovy, ktorých výška predstavuje tarifnú odmenu advokáta. Trovy konania vynaložené nad rámec tarifnej odmeny nie sú podľa odvolacieho súdu v priamej príčinnej súvislosti s vydaním nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia žalobcovi. Tieto trovy (prevyšujúce tarifu) totiž žalobca vynaložil už na základe vlastného uváženia (vlastného rozhodnutia) po dohode s jeho právnym zástupcom, pričom ich vynaloženie nebolo nevyhnutné pre jeho obranu v trestnom konaní (bolo to rozhodnutie samotného žalobcu, že sa s advokátom dohodol na zmluvnej odme). Je potom zrejmé, že trovy konania prevyšujúce tarifu žalobca nemusel (ale chcel, keď sa na to zmluvne zaviazal s jeho advokátom) vynaložiť na svoju obranu v trestnom konaní. Z uvedeného dôvodu sa odvolací súd nestotožnil s odvolacou námietkou žalobcu, že mu v rámci náhrady škody patrí nárok na „preplatenie“ zmluvnej odmeny, ktorú uhradil svojmu advokátovi, ale mal za to, že mu patrí náhrada týchto nákladov len do výšky tarify, nakoľko iba táto výška škody je v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím.

S poukazom na vyššie uvedené, mal odvolací súd za to, že v danej veci nešlo o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, a preto odvolací súd dovolanie navrhované žalobcom v danej veci nepripustil.

Žalovaná v odvolaní ďalej namietala aj správnosť výšky výpočtu tarify, keď v časti B vyúčtovania, položka - náhrada za stratu času v roku 2012 predstavovala sumu 12,71 eur, a nie 12,72 eur, pričom došlo k chybe v uvedení celkovej sumy vo výške 459,60 eur, keď správne mala byť uvedená suma 383,28 eur, z ktorej DPH predstavuje sumu 76,61 eur, t.j. spolu 459,65 eur, namiesto 551,52 eur a následne z tejto sumy 1-ica predstavuje 229,82 eur, a nie 275,76 eur. Rovnako podľa žalovanej došlo k chybe, pokiaľ ide o vyúčtovanie nákladov za použitie auta, keď žalobca opomenul sumu 509,95 eur krátiť o 1-icu a teda správne mala byť suma 254,98 eur. S vyššie uvedeným sa stotožňuje i odvolací súd, avšak iba pokiaľ ide o výpočet náhrady za stratu času, keď možno dať žalovanej za pravdu, že v roku 2012 bola výška náhrady za stratu času 12,71 eur, a preto za cestu strávenú z X. J. X.B. B. X. a späť v dňoch 18.07.2012, 18.09.2012, 24.10.2012, 28.11.2012, patrí advokátovi náhrada za stratu času vo výške 305,04 eur, za cestu z X. J. O. a späť dňa 06.05.2013 mu patrí náhrada za stratu času vo výške 78,- eur, spolu 383,04 eur, z toho 20% DPH predstavuje 76,60 eur, celková náhrada za stratu času predstavuje 459,64 eur/2 (úkony pre 2 klientov) = 229,82 eur (a nie 275,76 eur). Odvolací súd sa však nestotožnil s tým, že náhradu cestovných nákladov (za použitie motorového vozidla) je potrebné taktiež deliť na polovicu (podľa počtu zastupovaných klientov), keďže táto suma predstavuje skutočne vynaložené cestovné výdavky advokáta, pri ktorých vyhláška č. 655/2004 Z.z. neumožňuje (na rozdiel od náhrady za stratu času) ich znižovanie podľa počtu zastupovaných klientov. Vzhľadom na uvedené, žalobcovi titulom trov konania vynaložených v trestnom konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, vznikla škoda vo výške 1.536,74 eur.

Pokiaľ ide o príslušenstvo k tejto pohľadávke (na náhradu škody), platí, že pri nároku na náhradu škody čas plnenia nie je určený dohodou, ani právnym predpisom, jeho splatnosť preto treba posudzovať podľa ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 27. septembra 2012, sp. zn. 7 M Cdo 15/2011). Podľa cit. ustanovenia, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. V danej veci sa žalovaná dostala do omeškania s náhradou škody deň nasledujúci po dni, kedy žalobcovi oznámila, že jeho žiadosti o predbežné prerokovanie nároku nevyhovuje, t. j. dňom

25.11.2013 (a nie dňom nasledujúcim po doručení žiadosti o predbežné prerokovanie nároku žalovanej). Navyše tento záver sa neskôr premietol aj do ust. § 16 ods. 4 tretia veta zák. č. 514/2003 Z.z. V daný deň bola výška úroku z omeškania o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu (§ 3 vládneho nariadenia č. 87/1995 Z.z.). Základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu (ku dňu 25.11.2013) bola vo výške 0,25% p. a. a preto výška úrokov z omeškania je v danej veci 5,25 % ročne, ktorú bolo možné priznať až od 25.11.2013.

V časti priznanej nemajetkovej ujmy vo výške 4.000,- eur, podali odvolanie tak žalobca ako i žalovaná. Žalobca vytykal súdu prvého stupňa, že tento vo svojich úvahách nezohľadnil vtedajší vek žalobcu, ako aj skutočnosť, že v tom čase študoval na vysokej škole a pripravoval sa na celoživotný výkon budúceho povolania, a preto sa nestotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že nezákonné trestné stíhanie na osobe žalobcu nezanechalo následky trvalého charakteru. Poukázal na to, že z výsluchov svedkov vyplynulo, že žalobca uvedenú situáciu prežíval stresovo, pričom celé protiprávne trestné konanie trvalo cca 3 roky. Súd prvého stupňa podľa neho ďalej nezohľadnil skutočnosť, že žalobca pochádzal z usporiadanej rodiny, a nikdy predtým nebol trestne stíhaný. Z tohto dôvodu mal za to, že mu mala byť priznaná nemajetková ujma v žalovanej výške 8.000,- eur. Žalovaná v tomto smere naopak namietala, že žalobca, ani prostredníctvom vypočutých svedkov, nepreukázal ujmu v žiadnej oblasti svojho života a pokiaľ ide o dĺžku trestného konania, poukázala na to, že žalobca sa v trestnom konaní zúčastnil pojednávania iba jedenkrát.

Odvolací súd poukazuje na to, že každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu. Rozhodovaniu súdu o vine predchádza vznesenie obvinenia a vedenie trestného stíhania. Ak skončilo trestné stíhanie právoplatným odsudzujúcim rozsudkom súdu, nepochybne bolo obvinenie vznesené dôvodne. V ostatných prípadoch bolo trestné stíhanie vedené proti osobe, ktorá sa za nevinnú nielen po celý čas považovala, ale nevinnou aj bola. Nevinný sa vnútorne ťažko vyrovnáva so vznesením obvinenia, a hrozbou trestu i vykonávaním úkonov trestného konania. Jeho prežívanie trestného stíhania je zvyrazňované neúspechom podávaných sťažností, trestné stíhanie vníma ako prejav arogancie moci. Za spôsobenú škodu očakáva náhradu a za nemajetkovú ujmu satisfakciu. Možno teda ustáliť, že v každom prípade vznesenia obvinenia, ak sa trestné stíhanie neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozsudkom súdu, musí byť uznesenie o vznesení obvinenia považované za nezákonné rozhodnutie (bolo vznesené nevinnému), bez ohľadu na to, ako sa vec javila policajtom v čase vydania rozhodnutia. Rozhodujúce je, že nakoniec sa posúdenie veci policajtom ukázalo nesprávnym, pretože sa nepreukázalo, že obvinený skutok spáchal, že sa tento vôbec stal alebo je trestným činom. Štát musí byť potom povinný reparovať nevinnému všetky následky spôsobené trestným stíhaním a nahradiť mu nielen vzniknutú škodu, ale i nemajetkovú ujmu.

Pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch súd musí mať preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadošťučinenie podľa ods. 1 ustanovenia § 17 zákona nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine a spoločnosti. V prípade trestného konania, ktoré sa skončilo inak než právoplatným odsúdením, ujma môže vzniknúť i v dôsledku samotného vedenia trestného konania. Zavinenie osoby na začatí vlastného trestného stíhania je potrebné posudzovať analogicky podľa ustanovení o zavinení vlastnej väzby. Toto zavinenie však nemožno vidieť v tom, že osoba sa dopustila skutku, pre ktorý bola stíhaná, ktorý však ako bolo v priebehu trestného stíhania zistené, nenapĺňovalo znaky trestného činu. Zavinenie obvineného na začatí trestného stíhania proti nemu znamená, že obvinený svojim zavinením úkonom prispel k tomu, že jeho konanie bolo dôvodom začatia trestného stíhania, teda, že jeho konanie bolo dôvodom na začatie trestného stíhania proti nemu. Príčinnú súvislosť medzi vznesením obvinenia a zavinením obvineného je potrebné hľadať nie v jeho konaní, ktorý mal podľa orgánov činných v trestnom konaní naplniť skutkovú podstatu trestného činu, pre ktorý bol stíhaný, ale v inom jeho konaní pred začatím trestného stíhania, poprípade v jeho priebehu, predovšetkým v jeho postoji voči orgánom činným v trestnom konaní, teda v tom, či svojím konaním alebo úkonmi procesného charakteru zapríčinil, že trestné konanie muselo byť voči nemu začaté, alebo v ňom naďalej pokračované. Nejde teda o to, či obvinený sa dopustil, hoci aj zavinenie, skutku, pre ktorý bol stíhaný, a ktorým vyvolal podozrenie, že bol trestný čin spáchaný, ale od toho, či svojím iným či ďalším konaním ovplyvnil postup orgánov činných v trestnom konaní tak, že bez tohto jeho konania by k začatiu (pokračovaniu) trestného stíhania nedošlo napríklad uvádzaním nepravdivých skutočností, odôvodňujúci postup podľa § 160 Trestného poriadku, či predstieraním, že voči nemu sú dôvody na trestné stíhanie dané, hoci objektívne neexistovali. Podmienka, že poškodený si sám zaviniť

obvinenie, nie je naplnená len tým, že sa dopustil skutku, pre ktorý bolo trestné stíhanie proti nemu začaté. Každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa sice do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti a to tým skôr, ak sa jedná o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu. Preto bolo potrebné v danej veci žalobcovi priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Zároveň však bolo potrebné zohľadniť aj tú skutočnosť, že žalobca sa v trestnom konaní označeného skutku, ktorý sa mu kládol za vinu, skutočne dopustil, hoci jeho konanie nenapĺňalo znaky trestného činu, ale iba priestupku. Uvedená skutočnosť sice nemôže odôvodňovať nepriznanie samotnej nemajetkovej ujmy (ako už bolo uvedené vyššie, zavinenie obvineného na začatí trestného stíhania nemožno vidieť v tom, že osoba sa dopustila skutku, pre ktorý bola stíhaná, ktorý však ako bolo v priebehu trestného stíhania zistené, nenapĺňoval znaky trestného činu), avšak môže byť okolnosťou ovplyvňujúcou výšku priznanej nemajetkovej ujmy, a to okolnosťou za ktorej došlo k neoprávnenému zásahu vyvolávajúcemu závažnosť vzniknutej ujmy (§ 17 ods. 3 písm. b) zákona č. 514/2003 Z. z.). Inými slovami, pri zohľadňovaní výšky priznanej nemajetkovej ujmy bolo podľa odvolacieho súdu potrebné prihliadať aj k tomu, že žalobca sa skutku (v trestnom konaní stíhaného ako trestný čin) skutočne dopustil (hoci v trestnom konaní tvrdil, že pri bitke prítomný nebol). V ďalšom odvolací súd poukazuje na to, že práve skutočnosť, že žalobca bol v čase trestného stíhania študentom vysokej školy a pripravoval sa na celoživotný výkon budúceho povolania, a, že danú vec prežíval stresovo (viď výpovede svedkov) ako i samotné vedenie trestného stíhania voči nemu, primäla odvolací súd stotožniť sa so súdom prvého stupňa s priznanou výškou nemajetkovej ujmy 4.000,- eur. Okrem uvedeného, však výraznejšia (iná) ujma z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa, pre žalobcu nevyplývala. V konaní nebolo preukázané, že okrem vyššie uvedeného (stresu žalobcu o svoju budúcnosť) by vznesenie obvinenia a trestné stíhanie malo i iné následky (dopady) na jeho súkromný život a spoločenské uplatnenie. V oblasti jeho štúdia, ani v ďalšom pracovnom uplatnení, ani v priateľských a rodinných vzťahoch sa žalobcu vznesenie obvinenia a trestné stíhanie nijako v negatívnom zmysle nedotklo (t.j. voči žalobcovi neboli z dôvodu vedenia trestného stíhania vysokou školou vyvodzované žiadne dôsledky, nebolo preukázané, že by sa z uvedeného dôvodu nemohol zamestnať na trhu práce, že by sa narušili jeho vzťahy v rodine alebo okruhu priateľov). Žalobca napokon takéto okolnosti ani netvrdil. Preto sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, že žalobcovi prináleží nemajetková ujma len vo výške 4.000,- eur.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa (pokiaľ ide o výšku škody a jej príslušenstvo) v časti priznanej náhrady škody vo výške 1.582,68 eur s príslušenstvom zmenil podľa § 220 O.s.p. a žalobcovi priznal náhradu škody vo výške 1.536,74 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25% ročne zo sumy 1.536,74 eur od 25.11.2013 do zaplatenia. Svojou povahou má potom rozhodnutie odvolacieho súdu v časti priznanej náhrady škody vo výške 1.536,74 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,25% ročne zo sumy 1.536,74 eur od 25.11.2013 do zaplatenia, náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 4.000,- eur ako i v časti zamietnutia zvyšnej časti žaloby (t.j. náhrady škody nad sumu 1.582,68 eur s príslušenstvom a nemajetkovej ujmy v časti 4.000,- eur) potvrdzujúci charakter (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Zmena rozhodnutia súdu prvého stupňa sa týka iba výpočtu priznanej škody a jej príslušenstva, keď súd prvého stupňa v rámci trov konania nesprávne vypočítal náhradu za stratu času za roky 2012, 2013 a v časti príslušenstva, nesprávne ustálil okamih omeškania žalovanej s plnením náhrady škody. Zmena sa potom týka iba sumy náhrady škody vo výške 45,94 eur, na ktorú podľa názoru odvolacieho súdu nevznikol žalobcovi nárok a príslušenstva za obdobie od 26.09.2013 do 24.11.2013 z dôvodu nesprávneho ustálenia okamihu omeškania žalovanej.

Odvolací súd súčasne poukazuje na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu nevyžadovalo potrebu doplnenia príp. zopakovania dokazovania na pojednávaní, nakoľko súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci, s tým, že sporným zostala iba otázka výkladu (interpretácie) príslušných ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. vzťahujúcich sa na danú vec (predovšetkým § 18 ods. 3 cit. zákona), ku ktorej účastníci konania zaujali svoje postoje už v konaní pred súdom prvého stupňa.

O trovách prvostupňového a odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p., v spojení s § 224 ods. 2 O.s.p. a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania, keďže každý z účastníkov mal v spore úspech len čiastočný. Navyše žalovanej v konaní žiadne trovy nevznikli. V tomto smere odvolací súd poukazuje na to, že žalobca bol úspešný v nároku na náhradu škody vo výške 1.536,74 eur s príslušenstvom (z celkovo uplatnenej škody vo výške 3.080,66 eur) a v časti nemajetkovej ujmy vo výške 4.000,- eur (z celkovo uplatnenej nemajetkovej ujmy 8.000,- eur) a naopak žalovaná bola úspešná v časti nároku na náhradu škody vo výške 1.543,92

eur s príslušenstvom (z celkovo uplatnenej škody vo výške 3.080,66 eur) a v časti nemajetkovej ujmy vo výške 4.000,- eur (z celkovo uplatnenej nemajetkovej ujmy 8.000,- eur). Je síce pravdou, že výška nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu a preto by bola namieste aplikácia ust. § 142 ods. 3 O.s.p. pri rozhodovaní o trovách konania v tejto časti nároku, avšak je potrebné si uvedomiť, že úspech účastníka v spore (§ 142 O.s.p.) sa odvíja z celkového rozhodnutia vo veci (z pohľadu všetkých výrokov týkajúcich sa veci samej) a teda sa porovnáva žalobná žiadosť (petit) s výrokom rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, t.j. ak sa jeho žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Účastník, ktorý mal plný úspech vo veci, má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Ak účastník nemá plný úspech vo veci, vždy má čiastočný úspech vo veci, t.j. každý účastník (žalobca aj žalovaný) je sčasti úspešný a sčasti neúspešný. V danej veci nastala táto situácia a preto nemožno konštatovať, že žalobca mal v konaní plný úspech, keďže v časti jeho nároku na náhradu škody vo výške 1.543,92 eur s prísl. bola jeho žaloba zamietnutá. Uvedené nemôže ovplyvniť ani skutočnosť, že pri rozhodovaní o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy jej výška závisela od úvahy súdu. Ustanovenie § 142 ods. 3 O.s.p. by bolo možné v danej veci aplikovať len vtedy, ak by predmetom sporu bol iba nárok na nemajetkovú ujmu. Pri rozhodovaní o trovách konania v danej veci však nebolo možné opomenúť, že predmetom sporu bol aj nárok na náhradu škody, ohľadne ktorej nebol žalobca v konaní plne úspešný. Z týchto dôvodov odvolací súd rozhodol o trovách prvostupňového a odvolacieho konania podľa § 142 ods. 2 O.s.p. s tým, že žiadnemu z účastníkov nepriznal ich náhradu, keď takýto spôsob rozhodnutia o trovách konania mu citované ustanovenie umožňuje. Toto rozhodnutie bolo odvolacím senátom prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.